

Bemærkninger til forslaget

Forfatningstraktaten

Efter folkeafstemningerne om forfatningstraktaten i Frankrig og Holland i 2005 besluttede EU's stats- og regeringsledere sig for en tænkepause i arbejdet med at gennemføre den nye forfatningstraktat. Pausen skulle bruges til en debat i de enkelte lande om borgernes ønsker til det europæiske samarbejde. Folketinget og regeringen har besluttet ekstraordinært at bevilge 14 mio. kr. til denne debat, som gennemføres i et samarbejde med en række EU-bevægelser. Det er tanken, at debatten afsluttes i maj 2006 med udarbejdelse af en redegørelse, som så kan videregives til statsministeren med henblik på drøftelserne på EU-topmødet i juni 2006. Op til dette møde er det endvidere vedtaget at afholde en forespørgselsdebat i Folketinget, hvor partierne redegør for deres opfattelse af det fremtidige europæiske samarbejde.

Men tænkepause eller ej, det daglige politiske arbejde i EU fortsætter under de eksisterende traktater, f.eks. med kemikaliedirektivet, Lissabonstrategien, sukkerreform, WTO-forhandlinger og terrorbekæmpelse. Men tænkepausen har givet anledning til en skærpet opmærksomhed, f.eks. med hensyn til nærhedsprincippet og borgernes opbakning. Det skal gennemtænkes, om der er områder, hvor EU skal revurderes.

For Danmarks vedkommende er tænkepausen en god anledning til også at diskutere de danske forbehold, herunder navnlig det danske forsvarsforbehold.

Forbeholdene

Efter det danske nej til Maastrichttraktaten i juni 1992 indledtes forhandlinger mellem Det Radikale Venstre, Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti. Forhandlingerne resulterede i oktober 1992 i det såkaldte nationale kompromis, som Venstre, Det Konservative Folkeparti, CD og Kristeligt Folkeparti efterfølgende tilsluttede sig. Det nationale kompromis blev Danmarks forhandlingsgrundlag på regeringskonferencen i Edinburgh, hvor Danmark og de øvrige EU-lande enedes om en protokol med de fire danske

forbehold vedrørende forsvar, retlige og indre anliggender, det fælles valutasamarbejde samt unionsborgerskab. Forbeholdene indeholder dels, at Danmark ikke deltager i samarbejdet på de områder, der er dækket af forbeholdene, dels at Danmark udtrykkeligt fastslår, at Danmark ikke vil forhindre de øvrige lande i at gå videre på de pågældende områder. Skiftende danske regeringer har siden topmødet i 1993 i København kæmpet for, at der ikke skulle blive A- og B-medlemmer i samarbejdet. Danmark har med sine forbehold selv valgt at være B-medlem på disse områder. Det er ikke i Europas og Danmarks interesse. Mest generende er det at stå uden for udviklingen af den fælles udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik.

I disse år bliver der lagt en række praktiske retningslinjer for samarbejdet om forsvars- og sikkerhedspolitikken. Europa er blevet samlet, og der er bred enighed om, at Europa bør spille en langt større rolle på den globale scene. Der er brug for de europæiske værdier som fred, demokrati, menneskerettigheder, social og økonomisk udvikling.

EU har en enestående chance for aktivt at bidrage til fred og konfliktløsning i verdens brændpunkter. Danmark har gennem en lang årrække via sin aktive udenrigspolitik deltaget i aktioner, der har skullet bidrage til fred og stabilitet. Men udviklingen mod, at Europa i højere grad accepterer sit ansvar og koordinerer flere af disse operationer, gør, at Danmark bliver efterladt på et sidespor uden at kunne bidrage og påvirke beslutninger.

Forsvarsforbeholdet

Arbejdet med den europæiske sikkerhedsstrategi er taget til i de seneste år. Vedtagelsen af en overordnet sikkerhedsstrategi i december 2003 er blevet en vigtig ramme for udviklingen af EU's sikkerheds- og forsvarspolitik (ESDP). Her blev der udpeget fem hovedtrusler: terrorisme, masseødelæggelsesvåben, staters sammenbrud, organiseret kriminalitet og regionale konflikter. Samtidig har EU langsomt udbygget sin kapacitet og evne til i højere grad at kunne påtage sig krisecooperationer, f.eks. på baggrund af henvendelser